

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті узагальнено методи управління інноваційним потенціалом. Систематизовано складові інноваційного потенціалу підприємства.

Ключові слова: інновації, інноваційний потенціал, оцінка інноваційного потенціалу.

Abstract

The article is generalized the methods of management of innovative potential. The components of the innovative potential of the enterprise are systematized.

Keywords: innovation, innovative potential, assessment of innovation potential.

Вступ

Інновації на сучасному етапі розвитку економіки стають головним засобом збереження конкурентоспроможності та стають невід'ємною часткою підприємницької діяльності.

Для забезпечення ефективного управління інноваційним потенціалом підприємства необхідно вміти оцінювати величину накопиченого інноваційного потенціалу, а для цього потрібно уточнити економічну категорію «інноваційного потенціалу підприємства».

Під інноваційним потенціалом підприємства слід розуміти сукупність можливостей, яка забезпечує проведення наукових досліджень, експериментальних розробок та впровадження технічних, організаційних і соціально-економічних нововведень, впливаючи таким чином на можливості розвитку підприємства в умовах постійно зростаючої конкурентної боротьби [1].

Дослідженню проблем управління та теорії інновацій приділено значну увагу в роботах багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених: Д. Андрианова, І. Ансоффа, В. Александрової, О. Амоші, А. Гальчинського, І. Герчикової, В. Гурочкиної, А. Гриньова, В. Гейця, П. Друкера, С. Ілляшенка, Н. Краснокутської, О. Ковтун, О. Кузьміна, А. Міщенко, І. Новікової, А.Портера, Г. П'ятницької, А. Тітова, Л. Трофімової, Р. Фостера, А. Шегди, Й. Шумпетера, І. Яненкової.

Метою роботи є узагальнення методів оцінювання ефективності управління інноваційним потенціалом підприємства в сучасних умовах.

Виклад основних результатів дослідження

У сучасних умовах формування і розвиток інноваційного потенціалу стає визначальним фактором сталого розвитку будь-якого підприємства, яке пов'язане з використанням результатів наукових досліджень і розробок для створення принципово нової продукції, створення та застосування нових технологій її виробництва з наступним впровадженням і реалізацією на ринку. Інноваційний потенціал будь-якого підприємства залежить від специфіки і масштабів його діяльності, а ступінь використання потенціалу визначає інноваційні можливості і сприйнятливість підприємства до нововведень [2].

Успішна діяльність підприємств в ринкових умовах господарювання багато в чому залежить від їх здатності до інноваційного розвитку. Формування і вибір стратегічних напрямків інноваційної діяльності підприємства базується як на результатах всебічної оцінки середовища, в якому працює підприємство, так і на визначенні внутрішніх інноваційних можливостей підприємства, які характеризуються станом і рівнем інноваційного потенціалу.

Інноваційний потенціал є на кожному підприємстві, але не всі керівники вміють правильно його використовувати і розвивати. Для того, щоб правильно використовувати інноваційний потенціал,

потрібно оцінити його рівень. Оцінюючи інноваційний потенціал підприємства, керівник визначає його можливості щодо введення інноваційної діяльності, тобто відповідає для себе на питання, чи “під силу” підприємству впровадження інновацій.

Для оцінювання інноваційного потенціалу виділяються такі складові [3]:

- кадровий потенціал (здатність робітників і персоналу підприємства успішно застосувати нові технології та знання, управлінські та організаційні рішення);
- техніко-технологічний потенціал (можливість швидко здійснити переорієнтацію виробничих потужностей підприємства);
- фінансово-економічний потенціал (оцінює забезпеченість підприємства власними фінансовими засобами);
- науково-дослідний потенціал (кількість персоналу, який зайнятий в НДР);
- маркетинговий потенціал (задоволення потреб споживачів і налагоджена система збуту);
- інфраструктурний потенціал (забезпечення належних умов праці для всіх підрозділів підприємства та задоволення соціальних потреб персоналу);
- організаційно-управлінський потенціал (характер взаємозв'язків між рівнями організації функціональних елементів системи);
- ринковий потенціал (можливості підприємства відповідати зовнішнім ринковим потребам в інноваціях, які генеруються ринковим середовищем);
- інформаційний потенціал (інформаційна забезпеченість підприємства, точність і своєчасність отримання інформації, необхідної для прийняття важливих інноваційних рішень).

Оцінку інноваційного потенціалу потрібно здійснювати в наступній послідовності:

1. Аналіз структури інноваційного потенціалу;
2. Виявлення ступеня використання внутрішніх інноваційних можливостей підприємства;
3. Оцінка рівня інноваційної активності підприємства [4].

Аналіз структури інноваційного потенціалу припускає вивчення елемента на основі методу експертних оцінок [5].

Більшість науковців виділяють такі методи оцінки інноваційного потенціалу: прогностичний, діагностичний, порівняльний та детальний [6][7]:

Прогностичний метод полягає у тому, що концептуальна модель порівнюється з фактичним станом аналізованого об'єкта дослідження, рухаючись від фактичного стану до концептуальної моделі.

Діагностичний метод полягає у виявленні причини збоїв в управлінні процесом реалізації проєктів, а також дає змогу завчасно розробити методи по впровадженню проєкту, і наступні етапи їх усуненню.

Порівняльний метод полягає у виявленні сильних і слабких сторін господарюючого суб'єкта відносно конкурентів.

Детальний метод полягає у формуванні системи показників, які характеризують інноваційний потенціал.

В [8] виділяють ресурсний метод оцінювання інноваційного потенціалу. У якому вчені розглядають інноваційний потенціал як сукупність ресурсів чи можливостей, використання яких є інструментом досягнення цілей інноваційного розвитку, дають змогу забезпечити розроблення чи впровадження інновацій.

Окремі автори виділяють результативний (цільовий) метод, який полягає у здатності, можливості розроблення та впровадження інновацій; сукупності процесів, що спрямовані на стратегічний інноваційний розвиток; мірі готовності до впровадження інновацій [9].

Інші виділяють – ресурсно-результатний метод. Він полягає у поєднанні ресурсів і прихованих можливостей (катализаторів, умов), системних та процесних характеристик підприємства, що відображають його здатність до інноваційного розвитку, підвищення рівня конкурентоспроможності [10-11].

Висновки

Для ефективного управління інноваційним потенціалом підприємства необхідно:

- сформулювати цільові орієнтири розвитку інноваційного потенціалу в цілому та його функціональних складових;
- визначити поточні та цільові значення рівня розвитку інноваційного потенціалу;

- розробити план заходів – інноваційних проєктів, які спрямовані на підвищення рівня інноваційного потенціалу підприємства;
- проводити моніторинг розвитку потенціалу шлях контролю за станом його функціональних складових.

Отже, використовуючи методи оцінки управління інноваційним потенціалом на підприємствах дозволить приймати обґрунтовані рішення в сфері управління на стратегічному рівні, знизити ризик інноваційної діяльності в результаті впровадження комплексної оцінки інноваційного потенціалу, підвищити ефективність використання наявних ресурсів підприємства. Саме управління інноваційним потенціалом є необхідним аспектом на шляху інноваційного розвитку та забезпечення конкурентоспроможності підприємств.

Список використаної літератури:

1. Медведева С.А. Инновационный потенциал предприятия: сложность определения и основные особенности / С.А. Медведева // Креативная экономика. – 2010 – № 10 (46). – С. 35-39.
2. Соменкова Н.С. Управление инновационным потенциалом промышленного предприятия /Н.С. Соменкова // Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского. – 2011 –№ 3 (1). – С. 243–245.
3. Чоботар С. В. Інноваційний потенціал підприємства / С. В. Чоботар / Економіст. – 2010 – № 9 – С. 10–13
4. Хімченко А.М. Економічний зміст, місце та інноваційних процесів у суспільному виробництві / А.М. Хімченко, О.О. Махнович // Бізнес Інформ. – 2013 – № 10 – С. 71-76.
5. Князевич А.О. Ринок інновацій у складі інноваційної інфраструктури країни / А.О. Князевич // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2015 – № 3 – С. 129-139.
6. Баранчєєв В. П. Управление знаниями в инновационной сфере / В. П. Баранчєєв. – М. : Благовест-В, 2007 – 272 с.
7. Гавва В. Н. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: навч. посібн. / В. Н. Гавва, Е.А. Божко. – К. : Центр навчальної літератури, 2004 – 221 с.
8. Гриньов А.В. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства / А.В. Гриньов // Проблеми науки. – 2003 – № 12 – С. 12-17.
9. Богма О.С. Сутність інноваційного потенціалу підприємства. / О.С. Богма // Вісник ЗНУ. Економічні науки. – 2011 – № 1 – С. 12–15.
10. П'ятницька Г.Т., Григоренко О.М., Найдюк В.С. Методичні та практичні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу малих підприємств ресторанного господарства / Г.Т. П'ятницька, О.М. Григоренко, В.С. Найдюк // Агросвіт, – 2018 – № 4 – С. 53–63.
11. Єпіфанова І. Ю. Інноваційний потенціал підприємства: сутність, складові та фактори впливу [Електронний ресурс] / Єпіфанова І. Ю., Гладка Д. О. //Економіка та суспільство. - 2018. - Вип. 14. - С. 354-360. - Режим доступу: <http://economyandsociety.in.ua>

Шаркевич Карина Русланівна – студентка групи МОФ-15, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Науковий керівник: Єпіфанова Ірина Юрївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Sharkevych Karyna R. – student, faculty of management and informational security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa.

Yepifanova Iryna Yu. – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Finance and Innovation Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa.